

Helsingin vammaisneuvoston kysymyksiä ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta saatuja vastauksia

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimialajohtaja Satu Järvenkallas vieraili vammaisneuvoston kokouksessa 21.4.2026. Ohessa on Helsingin vammaisneuvoston jäseniltä ja varajäseniltä ja taustatahoilta koottuja etukäteiskysymyksiä ja kokouksessa esiin nousseita sekä toimialan jälkikäteen toimittamia vastauksia.

Kysymyksiä ja kommentteja etukäteen ja niihin vastauksia:

Varhaiskasvatuksen, koulujen ja opiskeluympäristöjen esteettömyyden edistäminen

Miten varhaiskasvatuksen ja koulujen tilojen esteettömyyttä seurataan, kehitetään ja arvioidaan?

Mitkä tahot tähän osallistuvat?

Osaatkeko antaa summauksen tämän hetken tilanteesta: miten esteettömyys toteutuu opetustiloissa eri asteilla?

Miten eri tavoin vammaisia lapsia ja nuoria osallistetaan tällä hetkellä esteettömyyden kehittämiseen?

Ovatko koulujen lisäksi muut opiskelijoiden kanssa käytettävät tilat ja ympäristöt esteettömiä?

Onko teillä käytössänne riittävästi esteettömyyden konsultointimahdollisuuksia vrt. Helsingin kaupungin esteettömyysasiantuntijan tukea erilaisten oppimisen ympäristöjen suunnittelussa ja toteutuksessa?

Vastauksia:

Päiväkotien ja koulujen tilasuunnitteluohjeen (perusparannukset ja uudiskohteet) lähtökohtana on vaatimus oppimisympäristöjen yhdenvertaisuudesta sekä fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta esteettömyydestä.

Tilasuunnitteluohjetta päivitetään kahden vuoden välein huomioiden saatu palaute.

Yksittäisen tilahankkeiden osalta henkilöstö osallistuu suunnitelmien kehittämiseen käyttäjäkokouksissa. Oppijoita osallistetaan irtokaluste- ja pihasuunnitteluun.

Lisäksi tilojen käyttäjiltä (henkilöstö ja oppijat) kerätään palautetta tiloista 1-2 vuoden päästä tilahankkeen valmistumisesta.

Lisäksi oppimisympäristöjen suunnittelussa noudatetaan kaupunkitasoisia [esteettömyysohjeita](#).

Neuromonimuotoisuuden tarpeiden huomiointi

Mitä toimia aiotte tehdä, jotta koulujen aistiesteettömyys toteutuisi ja neurovähemmistön oppilaat pystyisivät käymään koulua yhdenvertaisesti?

Mitä aiotte tehdä, kun koulut eivät tällä hetkellä ole toimivia autisteille ja muille neurovähemmistön lapsille?

Mikä rooli lastensuojelulla on lapsen oppimisympäristön parantamiseen? Kuka kantaa vastuun aktiivisen syrjäyttämisen seurauksista?

Miten yleistä on se, että kouluista tehdään autistisista lapsista lastensuojeluilmoituksia sen sijaan että turvattaisiin yhdenvertainen oppimisympäristö? He saattavat ylikuormittua koulussa, ja huono olo purkautuu koulussa ja/tai he eivät kykene tulemaan kouluun ollenkaan.

Tilastojen mukaan esim. kognitiivisten autistien itsemurhariski on noin 15-kertainen neurotyypilliseen verrattuna. Kouluikäiset lapset ja nuoret kokevat, että koulu on paikka, jossa he voivat kaikkein vähiten olla oma itsensä. Miten tähän haasteeseen on vastattu Helsingissä?

Vastauksia:

Suunnitteluohjeet linjaavat:

Häiriöttömyys ja tilojen käyttötarkoituksen mukainen akustiikka ovat oppimistilojen keskeisiä suunnittelutavoitteita.

Oppimistiloissa tulee suosia neutraaleja värejä, sillä visuaalisesti rauhallinen ympäristö ei kuormita erityisesti aistiherkkiä oppijoita.

Ohjeessa on lisäksi erillinen osio liittyen erityisluokilla opiskelevien oppijoiden tiloihin. Tämä ohjeen osa päivitetään vuoden 2026 aikana oppimisen tuen uudistuksen vaatimalla tavalla. Pidämme tärkeänä, että saamme tähän vammaisneuvoston lausunnon.

Opetuksessa oppijoiden erilaiset tarpeet huomioidaan opetusta eriyttämällä, struktuurilla, toiminnanohjauksen tukemisella. Lain kirjauksessa puhutaan oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä.

Vammaisten lasten oppimisen edellytysten ja tuen varmistaminen muutostilanteessa

Lähestyimme taannoin Helsingin perusopetuksesta vastaavia vammaisneuvoston kannanotolla, jossa esitimme ryhmämuutoksista ja opettajien siirroista luopumista vammaisten lasten oppimisen jatkuvuuden turvaamiseksi. Ehdotimme, että uusia kelpoisuusehtoja sovelletaan vain uusien erityisopettajien rekrytoinnissa. Ks. kannanotto https://paatokset.hel.fi/sites/default/files/pdf-minutes/vammaisneuvoston_kirje_opettajien_siirrot.pdf

Voimmeko saada tilannekatsauksen, miten asiassa on edetty?

Miten perusopetuksen oppimisen tuen ja nyt käsillä olevan opetuksen järjestämisessä sekä siihen liittyvässä opettajien muutostilanteessa on otettu huomioon vammaisten lasten yhdenvertaisten oppimisen edellytykset?

Miten Kasko-toimialan ja vammaisneuvoston kannatta tehdä jatkossa yhteistyötä asioiden ja päätösten valmisteluvaiheessa?

Millaisista asioista Kasko-toimialan olisi hyvä saada vammaisneuvoston näkemys? Ja miten vammaisneuvostoa jatkossa osallistetaan ja kuullaan?

Vastauksia:

Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden tarpeiden perusteella, ei diagnoosipohjaisesti.

Vaativan tuen erityisluokilla annetaan opetusta sekä oppiaineittain että toiminta-alueittain.

Helsingissä on syksyn 2025 aikana tarkasteltu opettajien kelpoisuuksia suhteessa erityisluokanopetuksen tehtäviin. Kaikkien opettajien kohdalla tehtävät eivät vastaa opettajan kelpoisuutta.

Helsinki noudattaa kelpoisuusasetusta uudet opetusjärjestelyt huomioiden. Tämän takia henkilöstön siirtoja kelpoisuuden mukaisesti tehtäviin on ryhdytty valmistelemaan yhteistoiminnassa.

Kun opettajien opetustehtävät järjestetään niin, että opettajat antavat kelpoisuuttaan vastaavaa opetusta, turvaamme myös tasa-arvoisia oppimismahdollisuuksia kaikille lapsille ja nuorille. Muutoksessa suunniteltuna on siirtää opettajat kelpoisuutensa mukaisesti opetustehtäviin toiminta-alueittaiseen opetukseen, josta tällä hetkellä puuttuu kelpoinen opettaja.

Perustamme 1.8.2026 alkaen 13 uutta toiminta-alueittaisen opetuksen erityisluokkaa.

Kokonaisuutena kelpoisten opettajien määrä lisääntyisi kaupungissa muutoksen myötä.

Kosmetiikan terveysriskeistä tietoa nuorille

Kysymys: Onko lapsille ja nuorille mahdollista lisätä opetusohjelmaan, esim. terveystiedon tunneille, tietoa kosmetiikan ja muiden kemikaalien (esim. ripsipidennysliimat) käytön aiheuttamista terveysriskeistä kuten allergisoitumisriskistä?

Lasten ja nuorten kosmetiikan käyttö on lisääntynyt viime vuosina runsaasti. Tämä tuo mukanaan huolen lasten ja nuorten altistumisesta eri kemikaaleille ja sitä kautta riskin muun muassa lasten ja nuorten kosketusallergioiden lisääntymiselle. Mitä nuorempina kosmetiikan käytön aloittaa, sitä suurempi riski esimerkiksi allergisoitumiselle on.

Oulun Yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan lasten- ja nuorten kosketusallergiat ovat lisääntyneet reilusti viimeisen 20 vuoden aikana. Nousua on erityisesti kosmetiikan kemikaaleille ja liima-aineille kehittyneissä allergioissa.

Tutkimus tehtiin vuosina 2001–2021 ja se julkaistiin vuonna 2025. Lasten- ja nuorten ihonhoitobrändit, kasvonaamiot, somekampanjat ja somejulkkikset ovat tehneet kosmetiikan markkinoinnista ja käytöstä lapsille arkipäiväistä. Markkinoille tuodaan yhä enemmän lapsille suunnattuja tuotteita, joissa on lapsia houkutteleva kuviointi.

Vastauksia:

Helsingissä noudatetaan valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita. Opetushallitus määrittelee opetussuunnitelman sisällöt.

Opetussuunnitelma ei käsittele kosmetiikkaa suoraan omana sisältönään, mutta aihe liittyy selkeästi terveystiedon tavoitteisiin ja sisältöalueisiin.

Terveystiedon sisältöalueita ovat mm.

- terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- terveyttä tukevat ja kuluttamiseen liittyvät tekijät
- terveys, yhteisöt ja yhteiskunta.

Turvalliset koulukyydit

Miten järjestetään kehitysvammaisen lapsen koulukyyti tapauksessa, jossa perhe hajoaa ja toinen vanhemmista muuttaa asumaan naapurikuntaan ja lapsen kotipaikaksi jää Helsinki ja käy koulu Helsingin puolella. Lapsi on joka toinen viikko Helsingissä ja joka toinen viikko Vantaalla. Koulukyytiä ei kuitenkaan voida järjestää Vantaan puolelta. Miksi näin on? Onko tässä ajateltu lapsen etua?

Kehitysvammaisten lasten kouluun kulkemisen voidaan tarvita taksikuljetuksissa käyttää henkilökohtaisia turvaliivejä. Miten turvaliivin saaminen käyttöön tuntuu olevan niin hankalaa ja hidasta ja saattaa kestää useita kuukausia?

Vastauksia:

[Koulukuljetusopas | Opetushallitus](#)

Oppilaan oikeudesta koulumatkaetuuteen kysytään usein tilanteessa, jossa oppilaan vanhemmat asuvat erillään ja oppilas on vuorotellen kummankin vanhemman luona.

Vuoden 2019 lopussa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettua lakia muutettiin siten, että laki tunnistaa lapsen vuoroasumisen. Vuoroasumisessakin lapsella on vain yksi virallinen asuinpaikka, jonka perusteella kunta osoittaa oppilaan lähikoulun. Lapsen koulupaikka määräytyy sen perusteella.

Kunnan perusopetuslain mukaisen koulumatkaetuuden järjestämisvelvollisuus syntyy vain lapsen virallisesta asuinpaikasta.

Asiasta on myös aiempaa oikeuskäytäntöä, esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu vuodelta 2006 (KHO 14.3.2006/540).

Vammaisten nuorten työelämään siirtymisen tukeminen

Vammaisten nuorten työelämään siirtymisen tehostamiseksi ratkaisuksi Stadin ammattiopiston ja Ammattiopisto Liven yhteistyön syventämisen kehittämistä

Kun työelämään kiinnittyminen opintojen aikana on tehokasta, toimii yleensä myös työllistyminen opintojen jälkeen paremmin. Jos vammainen henkilö pääsee työhön heti opintojen jälkeen, työttömyyden riski pienenee.

Luovin Telakka-mallin. Siitä lisää täältä: [Telakka-toimintamalli - vaativan erityisen tuen opiskelijan etuoikeus - Ammattiopisto Luovi](#)

Toinen ammatillista opetusta ja ammatillista erityisopetusta yhdistävä malli on Akseli -malli: [Spesian ja Ekamin uudenlainen koulutusmalli starttaa syksyllä – Ekami.](#)

Miten suhtaudutaan vastaavan mallin kehittämiseen Stadin ammattiopistossa ja ammattiopisto Livessä? Mallista voisi tehdä tehokkaan Helsingin kaupungin (Suomen suurin työnantaja) aktiivinen osallistuminen. Tuki vietäisiin opiskelijan arkiympäristöön sen sijaan, että opiskelija siirtyy kokonaan toiseen oppilaitokseen tuen tarpeen kasvaessa.

Voisiko Helsingin kaupunki sitoutua tarjoamaan harjoittelupaikkoja tai jopa työtä valmistumisen jälkeen?

Tällä hetkellä osa vammaisista opiskelijoista on väliinpuotoajia. He saattavat hakea opiskelemaan ammatilliseen erityisoppilaitokseen, kuten Ammattiopisto Liveen, mutta eivät tule hyväksytyiksi, koska paikat ovat oppivelvollisuuden laajenemisen myötä kortilla. Jolloin opinnot alkavat Stadin ammattiopistossa, jossa ei kuitenkaan välttämättä ole sitä osaamista ja niitä resursseja, joita opiskelijat tarvitsisivat, jolloin heidät pyritään ohjaamaan ammatilliseen erityisoppilaitokseen. Opiskelijan ja opintojen etenemisen kannalta tilanne on hankala, sillä opintojen painopiste siirtyy pois taitojen oppimisesta opintojen järjestämisen kysymyksiin. Mahdollisesti päädytään vaihtamaan oppilaitosta kesken opintojen, joka ei sekään ole optimaalinen ratkaisu.

Stadin ammattiopiston ja ammattiopisto Liven yhteistyöllä voitaisiin pyrkiä takaamaan vammaisille opiskelijoille heidän tarvitsemansa tuki omassa oppilaitoksessa. Tuki tulisi siis oppilaan luo.

Vastauksia:

Stadin ammattiopistoon hakeutuu opiskelijoita, joilla olisi tarve vaativalle erityiselle tuelle. Tuen tarpeita ei aina havaita hakeutumisvaiheessa, mikä voi johtaa opiskelijoiden kannalta mm. tuen saannin viivästyymiseen.

Vaativan erityisen tuen koulutuksen paikkamäärä ei vastaa tarvetta. Aina ei myöskään sinne hakeutuminen ole ensisijainen vaihtoehto.

Yhteistyötä kehitetään aktiivisesti vaativan erityisen tuen toimijoiden kanssa.

Luovin Telakka-mallia ollaan pilotoimassa Stadin ammattiopistossa ja mallista on jo hyviä kokemuksia muilla paikkakunnilla.

Ammattiopisto Liven kanssa käydään rakentavaa keskustelua yhteistyöstä. Konsultointia ja arjen yhteistyötä tehdään puolin ja toisin, eikä esteitä yhteistyön syventämiselle ole.

Täsmätyöllistäminen Kasko-toimialalla

Täsmätyökykyisten työnhakijoiden työllistämiseksi varatun työllistämisrahan käyttäminen on alikäytetty mahdollisuus kaupungin toimialoilla. Työllistämisrahaa kaupunki voi käyttää vammaisten, täsmätyökykyisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämiseen. Onko Kaskon toimialalla tänä vuonna suunnitelmaa käyttää työllistämisrahaa täsmätyökykyisten työllistämiseen?

Vastauksia:

Työllistämisrahan käyttöön on suunnitelma, mutta hakijaryhmää ei ole eritelty.

Toimiala laittaa työpaikat työllisyyspalveluiden kautta avoimeksi.

Työpaikkailmoitusta ei voi kohdentaa tietylle ryhmälle.

Työllistämisrahaa voi saada:

- kun työllistät pitkään työttömänä olleen (vähintään 100 viikkoa / 2 vuotta työttöminä olleet)
- osa- ja/tai täsmätyökykyisen tai työkykyä rajoittava tekijä (1 päivä työttömyyttä riittää)

***

Kasvatuksen ja koulutuksen vastauksia viittomakielistä opetusta koskeviin etukäteiskysymyksiin Vammaisneuvoston kokouksessa 21.4.2026

Kuntarajat varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa (päiväkoti Taneli ja Pitäjänmäen peruskoulu)

Kuurojen lasten aito inkluusio edellyttää pääsyä viittovaan vertaisryhmään, joita on tarjolla vain tietyissä yksiköissä: pääkaupunkiseudulla **päiväkoti Tanelissa** ja **Pitäjänmäen peruskoulussa**. Kuntarajat estävät kuitenkin tällä hetkellä muiden kuin helsinkiläisten lasten pääsyn Taneliin. Pitäjänmäen peruskoulusta, johon on aiemmin otettu myös espoolaisia ja vantaalaisia oppilaita, on viime aikoina kantautunut perheiden kannalta huolestuttavia ja epäselviä viestejä.

Tilanne on kuurojen lasten koulupolun kannalta kestävä: viittomakieliseen varhaiskasvatukseen ei käytännössä pääse ilman helsinkiläisyyttä, ja nyt myös perusopetukseen pääsy näyttää olevan epävarmana.

Viittovien lasten opetusta ei ole tarkoituksenmukaista hajauttaa eri kuntiin, vaan keskittää, jotta voidaan turvata riittävän suuri vertaisryhmä, vahva viittomakielinen oppimisympäristö ja osaamisen kokoaminen yhteen paikkaan.

Nykytilanne vaarantaa lasten kielelliset oikeudet ja yhdenvertaiset mahdollisuudet. YK:n vammaissopimuksen artikla 24 velvoittaa järjestämään kuurojen lasten opetuksen

ympäristössä, joka tukee viittomakielen oppimista ja kielellistä identiteettiä, mahdollistaa vertaistuen ja maksimoi oppimisen ja sosiaalisen kehityksen.

Ilman pääsyä viittomakieliseen varhaiskasvatukseen osa lapsista jää ilman riittävää kielellistä perustaa. Tämä tarkoittaa puutteita viittomakielen taidossa sekä keskeisissä kouluvalmiustaidoissa, kuten vuorovaikutuksessa ja sosiaalisissa taidoissa. Tämä näkyy perusopetuksessa siten, että opettajien resursseja joudutaan käyttämään varhaiskasvatuksessa turvaamatta jääneiden taitojen paikkaamiseen. Samalla oppilaiden kielellisen pohjan suuri vaihtelu vaikeuttaa opetuksen toteuttamista erityisesti alkuopetuksessa.

Kysymys:

Aikooko Helsinki edistää kuntien välistä yhteistyötä ja varmistaa, että kuntarajat eivät estä lasten pääsyä viittomakieliseen vertaisryhmään ja että heidän koulupolkuunsa etenee johdonmukaisesti viittomakielisessä ympäristössä varhaiskasvatuksesta perusopetukseen?

Vastaus:

Varhaiskasvatustilain mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Helsingissä viittovien lasten varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään ryhmissä, joissa käytetään puhuttua suomen kieltä ja suomalaista viittomakieltä rinnakkain. Tarvittaessa lapset voivat käyttää tulkkauspalvelua. Tämä mahdollistaa lapsille osallisuuden ja vertaisryhmään liittymisen molemmilla kielillä.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan suunnitelmana on edistää kuntien välistä yhteistyötä viittovan varhaiskasvatuksen järjestämisessä, kun päiväkotitanelin uudet tilat ovat valmistuneet, yksikön toiminta vakiintuu ja voidaan varmistua riittävästä viittomakielentaitoisen henkilöstön saatavuudesta.

Lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen tuen tarve arvioidaan yhteistyössä esi- ja perusopetuksen henkilöstön kanssa lapsikohtaisesti. Jos oppilaan etu on opiskella Pitäjänmäen kuulovammaisten lasten erityisluokilla, tehdään päätös oppilaaksiotosta kouluun.

Pääkaupunkiseutu tekee tiivistä yhteistyötä ja kartoittaa yhteistyössä koulutulokkaiden tilanteita ja määriä, jotta pystymme järjestämään lasten tarvitseman tuen.

Oman äidinkielen opetus (viittomakieli)

Viittomakieli äidinkielenä -opetus ei tällä hetkellä toteudu Helsingissä yhdenvertaisesti eikä jatkuvasti, vaikka monille kuulovammaisille sekä coda- ja soda-lapsille viittomakieli on ensimmäinen kieli. Opetuksen järjestämipaikaksi on osoitettu Pitäjänmäen peruskoulu, mutta sen toteutuminen on vuodesta toiseen epävarmaa ja riippuu riittävästä oppilasmäärästä. Käytännössä osallistuminen on monille perheille mahdotonta, koska vanhemmat eivät voi kesken työpäivän kuljettaa lasta opetukseen.

Perusopetuslain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta omassa äidinkielessään yhdenvertaisesti. Nykytilanne ei käytännössä turvaa tämän oikeuden toteutumista.

Samaan aikaan useissa kunnissa on otettu käyttöön toimiva ratkaisu: Valteri-koulun tuottama viittomakielen verkkovälitteinen opetus, joka mahdollistaa opetuksen

toteutumisen ilman, että se on sidottu yksittäiseen kouluun tai riittävään oppilasmäärään.
Ks. [Valterin esittely verkkovälitteisestä opetuksesta](#).

Kysymys:

Aikooko Helsinki ottaa käyttöön Valteri-koulun viittomakielen verkkovälitteisen opetuksen tai toteuttaa vastaavan opetuksen itse, jotta viittomakieli äidinkielenä -opetus voidaan turvata kaikille sitä tarvitseville oppilaille?

Vastaus:

Helsinki järjestää opetusta Helsingin peruskouluissa opiskeleville oppilaille.

Kuulovammaisten lasten opetus on vakiintunutta toimintaa Helsingin kaupungilla. Ryhmien määrä on vaihdellut vuosittain oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

Tällä hetkellä Helsingillä on sopimus Nurmijärven, Espoon ja Vantaan kanssa.

Lainsäädännön muutoksen vuoksi sopimusasiat ovat valmistelussa.

Lähiopetus on perusopetuksessa lapsen ensisijainen oikeus. Peruskoululla on tietojen ja taitojen oppimisen lisäksi myös vahva kasvatuksellinen funktio, josta tärkeä osa on sosiaalinen vuorovaikutus ikätovereiden ja kouluyhteisön aikuisten kanssa. Lapsen hyvinvoinnin kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että etäyhteyksin toteutetun opetuksen etuja ja heikkouksia pohditaan lapsen etu lähtökohtana.

Nykyisessä hallitusohjelmassa on kirjaus etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen kehittämisestä perusopetuksesta. Tästä asiasta on Karvi (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) tehnyt juuri [selvityksen](#).

***

Kasvatuksen ja koulutuksen (Kasko) toimialan vastauksia vammaisneuvoston kokouksessa 21.4. esittämiin kysymyksiin

Kysymys: Pääseekö jokainen pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas tarvitsemansa vaativan tuen piiriin toisella aseella?

Kysymys nousi esiin oppivelvollisuuden laajenemisen keskustelun yhteydessä.

Vastaus:

Valitettavasti meillä ei ole tällaista tietoa. Tilastopalvelusta ei näe erikseen pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita, emmekä me kaupunkina kerää tuollaista tietoa. Lisäksi oppilas voi hakeutua vastoin ohjausta yleisopetuksen ryhmään, sillä hakeutumispaikan päättää viime kädessä oppilas ja huoltaja.

Kysymys: Millä tavoin esteettömyys näkökulma painaa, kun mietitään sitä, mikä koulurakennus korjataan ensimmäisenä?

Vastaus:

Kasvatuksen ja koulutuksen tilojen peruskorjaukset aikataulutetaan kokonaisarvion mukaan toimialojen yhteistyönä. Peruskorjauksissa esteettömyyttä parannetaan aina, esim. hissi/ henkilönostin lähtökohtaisesti lisätään, mikäli ne puuttuvat.

Kysymys: Aikuisille suunnatut erityisammattioppilaitokset: Onko tällaisia tai millainen mahdollisuus on päästä tällaisiin oppilaitoksiin? Esim. Henkilö voi sairastua tai vammautua myös aikuisiällä. Miten tätä huomioidaan koulutuksissa?

Vastaus:

Lainsäädännössä valintakelpoisuudelle ei määritellä yläikärajaa eikä oppilaitoksia ole erikseen nuorille ja aikuisille. Yhteishaussa haettavat opiskelupaikat ovat usein suunnattu oppivelvollisille opiskelijoille, kun taas jatkuvassa haussa vapaita paikkoja voivat hakea muutkin. Koulutuksen järjestäjät päättävät itse valintakriteereistään lainsäädännön puitteissa. Erityisammattioppilaitoksissa valintaprosessiin sisältyy usein myös haastattelu, jossa arvioidaan opiskeluvalmiuksia ja tuen tarpeita.

Kysymys: Apuvälineet ja esteetön koulukyyti – Miten toimitaan, jos oppilas asuu vuoroviikoin kahdessa osoitteessa, mutta tarvitsisi esteetöntä taksia koulukyyteihin? Huoltaja ei siis pysty omalla autolla kuljettamaan oppilasta kouluun, koska oppilas tarvitsee esteettömän kyydin.

Vastaus:

Lähtökohtaisesti oppilaan tulee saada oppilaskyytiin mukaan kaikki hänen tarvitsemansa apuvälineet. Toki aina on tärkeä miettiä, mitkä apuvälineet voivat jo olla koulussa. Kuljetus voidaan myös tarvittaessa myöntää kahteen osoitteeseen yhdenvertaisuuslain mukaisena kohtuullisena mukautuksena, mutta nämä ovat aina yksittäistapauksia.

Kysymys: Toimialoilla on rahaa, joilla voisi täsmätyöllistää vammaisia henkilöitä. Käytetäänkö rahaa työllistämispalveluihin? Miten tämä toimii?

Vastaus:

Toimialalla edistetään asiaa ja varataan omarahoitusosuus vuoden 2027 talousarvioon. Määräraha kohdennetaan työllistämisrahoituksena vammaisten henkilöiden ja osatyökykyisten rekrytoinnin tukemiseen.